

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
THE CHARACTERISTICS SCHOOL ADMINISTRATOR AFFECTING TEACHER
PERFORMANCE UNDER NONTHABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE 1

Received: February 11, 2024

Revised: March 21, 2024

Accepted: March 24, 2024

ศศิธร พิมพ์แก้ว^{1*}, และ กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์²

Sasithorn Pimkaew^{1*}, and Ganratchakan Lertamornsak

*Corresponding author, Email: s64561802062@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและ 4) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครู จำนวน 288 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 12 คน และครู 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 โดยผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก เท่ากับ .880 และ 4) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ และด้านภาวะผู้นำ ร่วมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครู

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹ M.Ed. Student, Educational Administration Program, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

² ดร., คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Dr., Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Advisor

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the characteristics of school administrators Under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2) study the performance of teachers, 3) study the relationship between school management characteristics and teacher performance, and 4) study the characteristics of school administrators that affect teacher performance. The sample consisted of 288 administrators and teachers, which were obtained using proportionally stratified random sampling according to the size of the school. It consisted of 12 administrators and 276 teachers. The research instrument was a questionnaire. The reliability value was 0.982. The results showed that 1) the overall characteristics of school administrators were at a high level, 2) the overall performance of teachers was at a high level, 3) the characteristics of school administrators and the performance efficiency of teachers had a very high level of positive correlation, equal to .880. and 4) the characteristics of a school administrator affecting teacher performance, included knowledge and administrative abilities, personality, and leadership, together predicting fluctuations in teachers' performance under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 at is a high level, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Characteristics, School administrators, Teacher performance

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยทำให้สถานศึกษาเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลว คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการบริหาร เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญหรือเป็นกุญแจของความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จขององค์การรวมถึงความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งความสำคัญของคุณลักษณะผู้บริหารมีการศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์จำนวนมากทั้งในต่างประเทศ และในประเทศไทยที่ยืนยันว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิผลขององค์การ ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ผลการปฏิบัติงานของบุคคล และกลุ่มหรือทีมในองค์การ แรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การ เป็นพลเมืองดีในองค์การ (Organizational Citizenship Behavior: OCB) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence) รับรู้ความยุติธรรมในองค์การ วัฒนธรรมองค์การ และการพัฒนาบุคลากรในองค์การ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถมีบทบาทที่ส่งผลต่อความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง เพราะความสำเร็จของทุกด้านขององค์กร ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภมาส วิสัยนาม (2560, น. 42) กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม ในการครองตน ครองงานและเป็นแบบอย่างที่ดี

ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี จะถือว่าเป็นสิ่งที่กำหนดการกระทำ และการประพฤติปฏิบัติตน การบริหารงานใด ๆ ย่อมมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงานอย่างมาก คุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานนั้น ๆ นอกจากนั้นปทุมรัตน์ สิริบุ (2560) ยังกล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นสิ่ง สำคัญสำหรับผู้ในยุคใหม่เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานภายในองค์กรได้อย่างชาญฉลาดเป็นผู้นำที่สามารถสร้าง ความประทับใจและเข้าถึงเพื่อนร่วมงานได้ทุกระดับ จนกลายเป็นวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีงามของการเป็นผู้นำ ที่มีคุณธรรม จริยธรรมประจำตนและเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ร่วมงานในหน่วยงานองค์กรสามารถสร้างความ น่าเชื่อถือ ความศรัทธา ที่มีผลทำให้เกิดความร่วมมือของผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายของ สถานศึกษา ความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นผู้บริหาร จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา และยังต้องเป็น ผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ควรแก่การยอมรับ ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนภายใต้กระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ในยุคปัจจุบัน จึงต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการ บริหารจัดการ นับว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ (บุษบา คำนันท, 2559) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาคุณลักษณะด้านการบริหาร การพัฒนา การปฏิสัมพันธ์กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ภายในโรงเรียน ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถใน ด้านต่าง ๆ เพื่อบริหารงานให้เหมาะสมกับเป้าหมายของสถานศึกษา และปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อ พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานจะมีมากน้อยเพียงใดจึงต้องมียอดประกอบสำคัญ คุณลักษณะองค์การ ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 ประการ คือ กระบวนการภาวะผู้นำการจูงใจ กระบวนการติดต่อสื่อสาร กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย กระบวนการควบคุมงาน และเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูผู้ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา มีหน้าที่หลักในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน อีกทั้งยังยังสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพ การบริหารงานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานให้เป็น ที่ประจักษ์ แต่ในทางกลับกันหากผู้อำนวยการโรงเรียนไม่มีความสามารถที่จะแสดงการบริหารองค์การให้เป็น ที่ประจักษ์ได้ ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้อยประสิทธิภาพตามไปด้วย สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของครู และบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการเรียน การสอน ไว้ 5 ด้าน คือ 1) การจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ออกแบบ

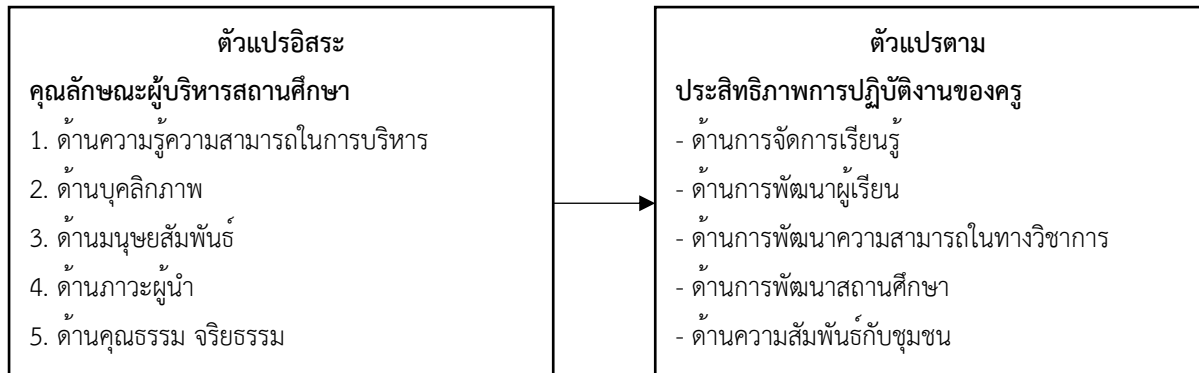
การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ การวิจัย และแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัยและความเป็น ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยมที่ดีงาม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และการจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3) การพัฒนาความสามารถในทางวิชาการ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ 4) การพัฒนาสถานศึกษา งานบริหารทั่วไป งานสนับสนุนทางวิชาการ โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา และ 5) ความสัมพันธ์ กับชุมชน การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

การปฏิบัติงานของครู พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด ไว้ว่า มาตรา 4 “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน มีหน้าที่ส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา แต่บางครั้งงานที่ปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างสะดวก เพราะขาดการสนับสนุนหรือขาดงบประมาณ ดังปรากฏตามรายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 (เมธาพร เชื้อหอม, 2557) ปรากฏ ว่า การปฏิบัติงานของครูไม่เต็มศักยภาพ ขาดความกระตือรือร้น มีปัญหาในการประสานงานระหว่าง การปฏิบัติงาน ขาดความสามัคคีในการทำงาน และยังพบปัญหาจากการใช้อำนาจตัดสินใจของฝ่ายบริหารที่ขาด การสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากการพิจารณาความดีความชอบงบประมาณในการบริหารงานมีจำกัด แนวทางการบริหารเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานที่ประกอบด้วยงานจากหลายฝ่าย บางครั้งเป็นภาระงานที่ซ้ำซ้อน ส่งผล ให้ครูมีภาระงานมากเกินไป ทำให้ครูเกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการ บริหารงานของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาโรงเรียนให้เต็มศักยภาพ ดังนั้นผู้บริหารเป็นผู้ที่มี บทบาทในการกำหนดนโยบายแนวทางการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิผล แต่ด้วยปัญหาที่มักพบเกี่ยวกับการ จัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านหนึ่งคือปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะขององค์กรที่ดี พบว่าขาดการติดต่อสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือ ขาดการร่วมคิดร่วมทำ รวมไปถึงการปฏิบัติงานของครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,137 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน ครูจำนวน 1,105 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 288 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 12 คน ครูจำนวน 276 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของ Likert's scale (Likert, 1967) เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับตามวิธีการของ Likert's scale (Likert, 1967) เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครูปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 กำหนดขอบเขตของตัวแปร และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2.3 ร่างข้อคำถามตามขอบเขตของนิยามศัพท์

2.2.4 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้อในครั้งนี้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.7 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อที่ 6 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .982 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (Cronbach, 1984)

2.2.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย

3.3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อ รายด้านและความหมาย ในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อ รายด้านและความหมายในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วนำเสนอในรูปตารางโดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) แปลความหมายดังนี้

≥ 0.81	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.61–0.80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.41–0.60	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.21–0.40	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
≤ 0.20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

5.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.2.1 ร้อยละ (Percentage)

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

5.3.2 การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.28	0.66	มาก	4
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.26	0.65	มาก	5
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.38	0.58	มาก	2
4. ด้านภาวะผู้นำ	4.37	0.58	มาก	3
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.53	0.53	มากที่สุด	1
รวม	4.36	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.53$, $S.D.=0.53$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.58$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.37$, $S.D.=0.58$) ความรู้ความสามารถในการบริหาร ($\bar{X}=4.28$, $S.D.=0.66$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.65$)

ตารางที่ 2 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	$S.D.$	ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.40	0.59	มาก	3
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.43	0.59	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาความสามารถในทางวิชาการ	4.43	0.57	มาก	1
4. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	4.37	0.55	มาก	5
5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.38	0.63	มาก	4
รวม	4.40	0.54	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาความสามารถในทางวิชาการ ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.57$) 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.59$) 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.40$, $S.D.=0.59$) 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.63$) และ 5) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}=4.37$, $S.D.=0.55$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตัวแปร	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	y	ระดับความสัมพันธ์
x_1	1.000	-	-	-	-	.890**	สูงมาก
x_2	.859**	1.000	-	-	-	.882**	สูงมาก
x_3	.762**	.826**	1.000	-	-	.788**	สูง
x_4	.915**	.841**	.734**	1.000	-	.925**	สูงมาก
x_5	.652**	.737**	.866**	.637**	1.000	.691**	สูง
x	-	-	-	-	-	.921**	สูงมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก เท่ากับ .921 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r=0.691-0.925$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์สูงไปหาต่ำ ได้แก่ x_4 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .925 x_1 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .890 x_2 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .882 x_3 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .788 และ x_5 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .691

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา				
	B	SE_b	β	t	P
1. x_4	.505	.051	.538	9.831	.000
2. x_2	.227	.036	.273	6.317	.000
3. x_1	.135	.043	.164	3.106	.000
$R = .940 \quad R^2 = .884 \quad a = .646$					

จากตารางที่ 4 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ x_4 , x_2 และ x_1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .505, .227 และ .135 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .538, .273 และ .164 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้ร้อยละ 88.40 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้คะแนนดิบ

$$y' = .646 + .505x_4 + .227x_2 + .135x_1$$

สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = .538Z_{x4} + .273Z_{x2} + .164Z_{x1}$$

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านด้านภาวะผู้นำ 4) ความรู้ความสามารถในการบริหาร 5) และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาความสามารถในทางวิชาการ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และ 5) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก เท่ากับ .921 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.691-0.925$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์สูงไปหาต่ำ ได้แก่ X_4 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .925 X_1 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .890 X_4 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .882 X_3 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .788 และ X_5 มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .691

4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณคุณลักษณะผู้บริหาร X_4 อำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 85.60 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ X_2 เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 88.00 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.40 และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ X_1 เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 88.40 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 0.40 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการคือ X_4 , X_2 และ X_1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .505, .227 และ .135 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .538, .273 และ .164 ตามลำดับโดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้ร้อยละ 88.40 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .646 + .505X_4 + .227X_2 + .135X_1$$

สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .538Z_{x4} + .273Z_{x2} + .164Z_{x1}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ที่จะสามารถส่งผลให้การเรียนรู้ในสถานศึกษาเกิดขึ้นได้สำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำที่จะชี้นำสั่งการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติตาม และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ โดยจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้สอดคล้องกับวิจัยของ บุชบา คำนนท์ (2559) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามความต้องการของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับเพราะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งพัฒนาการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง จนผลงานเป็นที่ประจักษ์ว่าผู้บริหารมีความรอบรู้เท่าทันในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (2562) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพพึงมีสาระความรู้ และสมรรถนะมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน การสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และหรือวิจัย เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและสอดคล้องกับ ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563) พบว่า ด้านความรู้ความสามารถเป็นองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้มีลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นความชำนาญในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จโดยการพัฒนาตนเองให้มีความทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถวางแผนในกระบวนการเรียนรู้สู่การบูรณาการศาสตร์แขนงต่าง ๆ และการเข้าถึงบริบทของชุมชน ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

3. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ซึ่งเมื่อพิจารณา

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์สูงไปหาต่ำ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ความสามารถในการบริหารด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากมีกระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพ มุ่งมั่นแสวงหาความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน รวมไปถึงการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมาส วิสีชนาม (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารงานโดยกำหนดแผนงานและโครงการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความรู้ในการบริหาร ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสวงหาความรู้วิทยาการใหม่ๆ ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เคารพนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน และให้การยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล จึงทำให้ครูผู้สอนมีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้น

4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่

4.1 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำเป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของของผู้บริหารที่จะต้องรู้จักจูงใจบุคคลและกลุ่ม ให้มุ่งสู่เป้าหมายโดยอาศัยกลุ่มที่ทำงานร่วมกันเป็นทีมสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์สร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพมีความคิดริเริ่มการพัฒนาที่งานมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานชุมชนและองค์กรอื่นรวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่รักและที่นับถือของร่วมงานเป็นตัวอย่างที่ดีของหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย เจดามาน (2560) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำ คือ ความสามารถที่จะชักนำบุคลากรให้ปฏิบัติไปสู่เป้าหมายเดียวกันโดยกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อร่วมงาน จัดกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมได้แก่การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized influence) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration motivation) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual stimulation) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized consideration) โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ปทุมรัตน์ สิริบุ (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงผู้บริหารสามารถบริหารและจัดการงานวิชาการ กำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูบุคลากร ชุมชน นักเรียนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้ด้านวิชาการด้วยวิธีการเข้ารับฝึกอบรม ศึกษาดูงาน สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

ในสถานศึกษา โดยการนิเทศการสอน สนทนาแลกเปลี่ยนสังเกตชั้นเรียน ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสภาพโรงเรียนขยายโอกาส ศึกษาค้นคว้าวิจัยงานใหม่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร การปฏิบัติตนของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการตั้งใจและมุ่งมั่นให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามหรือทำงานให้สำเร็จตามที่ผู้บริหารต้องการด้วยความเต็มใจ อย่างเต็มศักยภาพ เป็นผู้นำข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ มาเผยแพร่และขยายผลให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา กระตุ้นบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดจิตสำนึกเกิดการตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ให้มีความสำคัญกับผลประโยชน์ของส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ตลอดจนเป็นผู้นำในการประชุมวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาโดยมีกำหนดบทบาทของครูอย่างชัดเจน

4.2 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ เป็นตัวแปรที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของลักษณะท่าทางอากัปกริยาอาการต่าง ๆ ของผู้บริหารที่ทั้งลักษณะภายในและลักษณะภายนอกและปัจจัยต่าง อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพคือ คุณลักษณะของผู้บริหารที่เกี่ยวกับลักษณะท่าทาง อากัปกริยาอาการต่าง ๆ ของผู้บริหารที่แสดงออกทางร่างกายเกี่ยวกับการแต่งกาย การมีสุขภาพสมบูรณ์ความสุภาพอ่อนโยน ลักษณะท่าทางร่าเริงแจ่มใส การเป็นผู้นำ กล้าในการตัดสินใจ กระตือรือร้นในการทำงาน สุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง มีสุขภาพจิตดีเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงานการแสดงความคิดเห็น ความคล่องตัวรู้จักวางตัวในสังคม และใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ

4.3 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร เป็นตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนวัฒน์ สายนภา (2559) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถในการบริหาร หมายถึง การมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสพการณ์ ปฏิภาณไหวพริบ การใช้เหตุผล และการสื่อสารในการปฏิบัติงาน มีการกำหนดเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ การควบคุม ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน เป็นนักพัฒนาและนักวิจัย เพื่อแสวงหาความรู้ นวัตกรรมและรูปแบบใหม่ ๆ มาใช้บริหารงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบายและวิธีการทำงานที่ชัดเจน สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของ อีรภัทร์ พรหมนอก (2560) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการบริหารว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหาร สนับสนุนให้บุคลากรมีความมั่นใจในการพัฒนางานมีการประสานความร่วมมือทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารด้านบุคลิกภาพ และด้านภาวะผู้นำ มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยต่อไป เพื่อเป็นการศึกษาเชิงลึกในแต่ละด้านมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการเพื่อนำไปสู่การเป็นแนวทางการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 [ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ธนวัฒน์ สายนภา. (2559). คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด [วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ธีรภัทร พรหมนอก. (2560). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษบา คำนนท์. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ปทุมรัตน์ สีธูป. (2560). การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- พรชัย เจดามาน. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หัวใจและมันสมอง. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.
- เมธาวร เชื้อหอม. (2557). แบบบรรยายภาคองค์การในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์].

- ศุภมาส วิสัชนาม. (2560). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2* [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. *Attitude Theory and Measurement*. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.